

4.3.2013

Valtiovarainministeriö

Inarin kunnan lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Pyydettyinä lausuntona kuntarakennelakiluonnoksesta Inarin kunta toteaa seuraavaa:

Inarin kunta on antanut valtiovarainministeriölle lausuntonsa Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvityksestä 12.4.2012.

Yleistä

Inarin kunta pitää kuntien palvelurakenteen uudistamista välttämättömänä, jotta kunnat pystyvät selviytymään tehtävistään tulevaisuudessa. Erityisesti tämä koskee sosiaali- ja terveystoimen tehtäviä, joiden hoitaminen edellyttää nykyistä suurempaa asukasmäärää ja nykyistä enemmän veronmaksajia. Inarin kunta korostaa, että saamenkielisen väestön oikeuksien turvaaminen edellyttää myös nykyistä vahvempaa peruskuntaa.

Inarin kunnalla ei ole huomauttamista kuntarakennelain 1 luvun yleisiin säännöksiin eikä 1 a luvun kuntarakenneuudistuksen tavoitteisiin.

Selvitysvelvollisuus (4 b-f §:t)

Kunta pitää kuntarakenneuudistuksen selvitysvelvollisuuden sisältöä kattavana. Inarin kunta korostaa sitä, että mahdollisen uuden kunnan talouden pohja tulee olla riittävän vahva. Tämä edellyttää, että nykyinen harvan asutuksen, saaristoisuuden ja saamelaisuuden perusteella saatava valtionosuus säilyy. Mahdollisen uudistuksen toteutumisen ehtona on myös, että Utsjoen kunnan alijäämät on siirtymävaiheessa valtion katettava.

Palveluiden edellyttämä 20 000 asukkaan väestöpohja ei alueella toteudu vaikka koko saamelaisalue muodostaisi yhden kunnan. Inarin kunta on puoltanut kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvityksessä esitetyn uuden kunnan perustamista. Uusi kunta muodostuisi Inarin ja Utsjoen kunnista sekä Sodankylän kunnan saamelaisalueeseen kuuluvasta osasta (Vuotson kylä, Lapin paliskunnan alue). Inarin kunnan puolesta on mahdollista selvittää myös koko saamelaisalueen kuuluminen yhteen kuntaan, mikä tarkoittaisi sitä, että myös Enontekiön kunta kuuluisi samaan kuntajakoselvitysalueeseen. Jos koko saamelaisalue muodostaisi uuden kunnan, siinä olisi nykyistä paremmin mahdollista turvata saamenkielisen väestön oikeudet.

4.3.2013

Inarin kunta tulee hakemaan 4 f §:n perusteella poikkeamista 4 c:n mukaisesta väestöpohjasta. Poikkeamista haetaan siis saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevien oikeuksien turvaamiseksi.

Määräajat (4 g §)

Kuntien ilmoitukset selvitysalueista on tehtävä 30.11.2013 mennessä. Määräaika Inarin osalta on riittävä. Yhdistymisselvityksiin ja niihin perustuviin yhdistymisesityksiin varattu neljän kuukauden aika on aivan liian lyhyt. Aika saattaisi riittää yhdistymisselvitysten tekemisiin, mutta ei kuntien päätöksentekoon, joka edellyttää mm. kuntien välisiä neuvotteluja. Aikaa tähän vaiheeseen tulisi varata noin vuosi. Uuden kuntajako- ja valtionosuuslain voimaantuloa tulisi myös jatkaa vuodella.

Inarin kunnan mielestä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmistelu tulisi yhdistää prosessiin.

Valtioneuvoston toimivalta kuntajaon muutoksissa (5 luku)

Ilmeistä on, että kuntauudistuksen toteuttaminen edellyttää velvoittavaa lainsäädäntöä. 18 § antaa mahdollisuuden, että valtioneuvosto voi päättää Utsjoen kunnan osalta, mutta ei Sodankylään kuntaan kuuluvan Vuotson alueen liittämistä mahdollisesti muodostettavaan uuteen kuntaan. Myöskään koko saamelaisaluetta koskevan kunnan muodostaminen ei ole nykyisten säädösten mukaan mahdollista muuta kuin kuntien niin sopiessa.

Yhdistymisavustuksen ehdot ja määrät (9 luku)

Laissa esitetyt yhdistymisselvitysten kustannukset, yhdistymisavustus perus- ja lisäosineen lienee riittävä. Inarin kunta on lisäksi lähtenyt siitä, että yhdistymisavustusten on katettava Utsjoen kunnan alijäämät, joiden tarkkaa määrää ei Inarin kunnalla ole tiedossa. Yhdistymisavustusta tulisi maksaa ainakin viiden vuoden ajan kompensationsa Inarin ja Utsjoen kunnan asukaskohtaisen valtionosuuden erotuksesta.

Inarin kunta myös edellyttää, että mahdollisen saamen kielilain velvoitteiden laajenemisesta samanlaiseksi uudessa kunnassa kuin mitä se nyt on Utsjoen kunnassa aiheutuvat kustannukset valtio korvaa täysimääräisesti. Inarin kunta on lähtenyt myös siitä, että nykyinen alueen erityisolosuhteet huomioon ottava valtionosuusjärjestelmä säilyy ja pikemminkin kasvaa kuin vähenee.

Yhdistymisavustusta tulisi voida käyttää uuden muodostettavan kunnan toiminnan käynnistämisen edellyttämiin kehittämistoimiin.

4.3.2013

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät

Inarin kunta lähtee siitä, että saamelaisalueen sosiaali- ja terveystalvelut järjestetään itsenäisesti ja järjestämisvastuu kuuluu uudelle joko kokonaan tai osittain saamelaisalueen kunnista perustettavalle kunnalle.

Inarin kunta kiinnittää huomiota siihen, että sähköiset palvelut eivät ole saamelaisalueella toteutettavissa samantasoisina kuin muualla Suomessa ja että ne tulisi erillisrahoittaa.

Inarin kunnanhallitus

Jari Huotari
kunnanhallituksen
puheenjohtaja

Reijo Timperi
kunnanjohtaja

